

vzeti ga; al sami ti „kulturträger-i“ ne marajo za-nj in si ga nepotrebne mislijo. Zato so pa tudi Nemci, ki jim kranjski kruh dobro diši in se slovenskega jezika naučé, redki kot bele vrane.

Da se pa nastopi pot enakopravnosti, je neobhodno potrebno, da nam visoka vlada ne daje učnikov, ki bi nemškega jezika ne znali, pa ravno tako tudi ne učiteljev, ki slovenskega ne umejo popolnoma. Pogostoma je treba, ako slovenska mladost tudi nemško zná, ji nauk pojasniti tudi v domači besedi, kakor tudi nemški, da se ji to, kar se v slovenskem uči, tudi po nemški pové.

Te pravične terjatve vam celi svet ne more zameriti ali za prenapeto spoznati. In nje se moréte, Gospodje! koj zdaj krepko poprijeti, zakaj pozneje Vas ne bo nikdo prašal, ktere in kakošne učitelje hočete imeti. Varujte se velike nepristojnosti, ki bi izhajala za realko, ako se ta terjatev zdaj v nemar pustí! Ta potreba se bo še bolj prikazala, kadar se začetne šole bolj postavijo na narodno podlago, kar se mora zgoditi, ako hočemo verjeti, da vlada v resnici misli, vse ljudstva svoje do višje omike povzdigniti.

Sicer vemo, da gg. kupčevavci zdaj še ne potrebujejo kupčijske šole pri realki, ker imajo svoje učence v gosp. Marovi učilnici, in da jih tudi ne more še volja biti, gosp. Mara zapustiti, že iz hvaležnosti ne, ker jim že toliko let mladino odreja in uči.

Al vemo tudi, da, ako v prihodnost pogledamo, in bi utegnili Marova učilnica kakor si bodi jenjati, bi kupci kaj pogreševali kupčijske učilnice in čez noč druge na noge spraviti ne bodo mogli; še celó realki jo nasloniti bi jim še le po dolgem prizadevanji utegnili po sreči iti. Vse drugače pa bo, ako si mesto in dežela koj pri uravnavi realke svoje pravice privarjete, kupčijski oddelek realki prisloniti. Že pri hiši, ki bi se kdaj zidala, ali pri kupljeni, ki se bo prenejala za realko, je treba na to ozir imeti. Mesto in dežela ste dolžne, kupčijskemu stanu pravico prihraniti, ker tergovstvo je najpoglavitnejših stebrov eden, kateri deželo in cesarstvo podpira.

Letina na Krajskem.

Iz dopisov gospodov predsednikov kmetijskih podružnic, ki jih je dosihmal prejela ljubljanska kmetijska družba, se razvidi, da čeravno ne kaže letina posebno dobro, vendar ne bo tako slaba, kakor smo se je izpervega spomladi bali, ko sta sneg in slana poljskim in vertnim sadovom žugala pogin.

Na višjem Gorenskem obetajo pšenica in detelja dobro, druge žita in senožeti srednjo letino; od krompirja in sočivja se ne more še nič reči; — v okolici radoljski kaže ozimina dobro, tako tudi krompir in drugi kopavni sadeži, jare žita, senožeti in deteljsa pa srednje; bruske so lani sila veliko obrodile, zato počivajo letos, jabelk pa bo že nekaj; — v okolici krajnski obetajo pšenica, rež, ječmen in oves prav dobro letino, tako tudi deteljsa in senožeti; pod gorami kakor v okolici pred dvorski ni slana nič škodovala; sadja in tudi orehov bo dosti; — v okolici teržiški se sponašajo žita, senožeti in sadne drevesa dobro, le rež je sila redka, sená bo obilo, jablane in češplje so posebno lepo evetele.

Na Notrajskem je v okolici planinski večidel dosti dobre letine pričakovati; — v okolici postojnski je zimska pšenica redka, rež lepa; oves in ječmen je letošnji pomladanski mraz zaderževal; zato so tudi krompir pozno sadili; senožeti se bojo pri gorkem vremenu opomogle; sadja pa ne bo skor nič; — v okolici ložki v kljub poznega zmerzovanja so ozimine lepe; jare žita si zdaj v gorkejem vremenu dobro pomagajo; trava na senožetih v rovtah je zaostala, ker je sneg do 12. maja ležal; senožeti in de-

teljsa na ravnem so lepe; krompir počasi rije iz zemlje; — v okolici bistriški ozimina in jare žita večidel dobro obetajo; senožetim zlasti goratim manjka dežja; sadje je lepo cvelo, al cvetje je zlo odpadlo; terto je mraz zlo vzel zlasti po ravnem, tako, da je le malo zeleni; vina bo tedaj malo; — v okolici kerški ozimina večidel še dosti dobro obeta; rež in ječmen sta zavolj mraza zlo redka, pa zavoljo lepega vremena ob cvetji bota dobro obrodila, le slame bo malo; jarim žitom je mraz bolj škodoval; proso (3. dan junija) še le sejejo; koruza je začela kaliti; krompir in sočivje dobro kažeta; sená in detelje bo dosti; terti je mraz zlo škodoval zlasti na ravnem; sadja, razun češnj in češpelj sém ter tjè, ne bo skor nič; — v okolici boštajnski je pšenica lepa, rež slaba; jare žita srednje, krompir in sočivje srednja, senožeti slabe; vina bo srednjo mero, sadja celó malo; — v okolici novomeški so vse zimske žita lepe, le da so zavoljo dolzega merzlega vremena v rasti nekoliko zaostale; jari ječmen in oves sta še (30. maja) majhna; prosó še ni povsod iz zemlje pribodlo; krompir, koruza in fižol začenjajo kaliti; fižol je reven, zelne sadike so lepe; senožeti obetajo obilo sená; navadno deteljo je sém ter tjè mraz zaterl; laška (rudeča) detelja (incarnat) je majhna, nemška detelja (meteljka) pa lepa; na ravnem je slana terto skor povsod pokončala, v goricah pa lepo kaže, vendar bo ena prej, druga pozneje cvetela; zadnjega sadja bo celó malo, malo bo tudi češpelj, orehov nič, jabelk obilo; — o okolici trebniški vsa ozimina le srednji pridelek obeta razun pšenice, ki je lepa; tudi jare žita, senožeti in deteljsa niso posebno lepe; sadja in vina, če ne bo prihodnje vreme terti pomagalo, bo celó malo; — v okolici ribniški so zimske žita lepe, jare srednje, ravno tako krompir, turšica, sočivje, senožeti, deteljsa in sadje.

Gospodarske skušnje.

(Klorovo apno zoper bolhe na vertnih in poljskih sadežih). Po dolgih skušnjah se je vendar le enkrat zoper to sovražnico znašlo sredstvo, ki je prav dober kup, se dá lahko rabiti in je pri vsem tem tudi res dobro. Ta pripomoček, škodljivo bolho pokončati, je, kakor „listi iz Frauendorfa“ št. 14 pripovedujejo, klorovo apno (Chlorkalk), ki se v apoteki ali štacuni za malo dnarja kupi. Rastopí se to apno v vodi in zvečer ali pa zjutraj poškropi s kakim zidarskim čopičem ali z metlico po sadikah, ki so se jih bolhe lotile. Klorovo apno ne pomori samo bolh, ampak tudi druge merčese od sadik odganja.

Skušnje zastran tega naj bi se v „Novicah“ naznanile.

(Klorovo apno zoper muhe in gosence). Od tega se bere v „listih iz Frauendorfa“ to-le: Klorovo apno je v živinskih kugah neizrečeno dober pripomoček, posebno pa pri živini, ki je na parkljih bolna. Manj znano pa je, da ga žival zavoljo njegovega neprijetnega duha sovraži. Muhe vseh sort, posebno pa obad, se popolnoma v eni noči iz hleva preženó, kjer se klor na kakošno desko namazan v hlevu nekako kviško obesi, in eno okno nekoliko odperto pustí. Smrad vse muhe iz hleva prežene skoz okno, katero se mora pa zjutraj zapreti. Živini pa ne škoduje ničesa, ampak tem bolj ji hasne, ker slabi zrak preganja in ga zboljšuje. Se vé da se mora to sredstvo večkrat, saj enkrat v tednu ponavljati, kar se prav lahko brez velicnih stroškov ali posebnih priprav storiti dá. — V sobo ali kak drug hišni hram, kjer se klor hraui, miši in podgane ne zahajajo, in nikjer se ne vselijo, kjer le količkaj klorovega smradú ovohajo. V neki norinberški gostivnici so z njim merčese pregnati poskusili, in skušnja se je res prav dobro obnesla; podgane iz vseh kotov in dvorišča pregnane in miši so vse poslopja in shrambe popustile naenkrat, kakor da bi jim bil podkuril. — Ravno tako dobro je klorovo apno tudi za rastline, da jih merčesi ne napadajo. Zelnika se ne bo